

Az Országgyűlés
Költségvetési bizottsága
ELNÖK

KVB/1001/2016.

Varga Mihály
a Nemzetgazdasági Minisztérium minisztere
részére

Budapest
József nádor tér 2-4.
1051

Tisztelt Miniszter Úr!

Az Országgyűlés Költségvetési bizottságának elnökeként feladatom és felelősségem, hogy Magyarország éves költségvetéseinek megalkotása és a zárszámadások elfogadása során a Költségvetési bizottság megalapozott, hiteles és pontos bizottsági vélemények megalkotásával segítse az Országgyűlés törvényalkotó munkáját. Munkánkat meghatározó módon befolyásolja az Ön által vezetett Nemzetgazdasági Minisztérium, tekintettel arra, hogy Ön felelős a központi költségvetés előkészítéséért és végrehajtásáért.

Tekintettel arra, hogy az elmúlt hetekben több olyan információ is nyilvánosságra került, amely – akár visszamenőlegesen is – érintheti egyes hazai makrogazdasági mutatók, így különösen az államháztartási hiány, illetve az államadósság mértékének alakulását, valamint arra, hogy hamarosan az Országgyűlés elé kerül a Magyarország 2017. évi központi költségvetéséről szóló törvényjavaslat, szükségesnek tartom, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium véleményt alkosson ezen kérdésekről. Az egyik ilyen kérdéskör a Magyar Nemzeti Bank (MNB) által alapított Pallas Athéné alapítványok állampapír-vásárlásainak a monetáris finanszírozás tilalmára vonatkozó szabályaival való összhangját és az államháztartási hiányra gyakorolt lehetséges hatását, a másik kérdéskör pedig az Eximbank Zrt. államháztartási körbe sorolását és az államadósság alakulására gyakorolt lehetséges hatását érinti.

Amint azt különböző bírósági ítéletek és az Alkotmánybíróság 8/2016. (IV. 6.) AB határozata az MNB számára egyértelművé tette, az MNB által alapított Pallas Athéné Domus Animae Alapítvány, a Pallas Athéné Domus Scientiae Alapítvány, a Pallas Athéné Geopolitikai Alapítvány, a Pallas Athéné Domus Concordiae Alapítvány, a Pallas Athéné Domus Mentis Alapítvány és a Pallas Athéné Domus Innovationis Alapítvány (a továbbiakban: Pallas Athéné alapítványok) közfeladatot lát el közpénzek felhasználásával és közérdekű adatok kezelésével¹.

¹ Az AB határozat indokolásának [27] bekezdése alapján: „... az MNB alapítványai 1) a juttatott vagyon forrására (mely az MNB-től származó közpénz), illetve arra tekintettel, hogy 2) alapításukra kizárólag „az MNB feladataival és elsődleges céljával összhangban” [MNBtv. 162. § (2) bekezdés] kerülhet sor, kétséget kizáróan közpénzzel gazdálkodnak és közfeladatot látnak el. A közpénzzel történő gazdálkodás független attól a kérdéstől, hogy az alapítványi vagyon felhasználására az alapítónak jogi értelemben véve van-e közvetlen befolyása.”

A Fővárosi Törvényszék egy, a Pallas Athéné Domus Animae (PADA) alapítvánnyal szemben indított közérdekű adatigénylési perben hozott, és jogerőssé vált ítélet² indokolásában pedig – egyebek mellett – kimondta, hogy:

„...a 100%-os állami tulajdonban álló, kizárólag közpénzből gazdálkodó és nemzeti vagyonnal rendelkező Magyar Nemzeti Bank – amely az állam jegybankjaként a Jegybank törvényben meghatározott közfeladatok ellátására jött létre és amelynek gazdálkodására vonatkozó adatok közérdekű adatnak minősülnek – az alperes mint elkülönült vagyontömeg megalapításával a rendelkezésére álló állami pénzt átadta egy tőle elkülönült jogi személy részére, amelynek működésére azonban meghatározó befolyást tud gyakorolni.”

Mindezt megerősítette a Fővárosi Ítéletábrla is a másodfokú ítélet³ indokolásában, az alábbi módon:

„Az alperesi vagyon közpénz jellegére utal az is, hogy az alperes ugyan magánjogi szempontból önálló jogalany, de a függetlensége a kuratórium egyes tagjaira tekintettel mégsem állapítható meg, az MNB megőrizte befolyását az alperesre.”

A közzétett összesített adatok szerint a Pallas Athéné alapítványok 2016. március 31-én 267,23 milliárd forint vagyont kezeltek összesen, amelyből 197,3 milliárd magyar állampapírban, 7,76 milliárd bankbetétben, 24,47 milliárd ingatlanban, 37,7 milliárd pedig cégekben volt.

Az MNB-nek a Pallas Athéné alapítványok gazdálkodására, befektetéseire és állampapír-vásárlásaira történő meghatározó befolyása a fentiek alapján felvetheti monetáris finanszírozás tilalmára vonatkozó – uniós alapszerződésekben és a hazai jegybanktörvényben előírt – szabályoknak a sérelmét.

Mindezt az Európai Központi Bank (EKB) is szóvá tette a 2014. és 2015. évi jelentéseiben, mint olyan intézkedéseket, amelyek potenciálisan ellentétben állhatnak a monetáris finanszírozás tilalmával. Az EKB 2015. évről szóló jelentésében⁴ így például az alábbiak olvashatóak:

„Az EKB 2014-es Éves jelentésében felvetett aggodalmakat nyomon követve az EKB továbbra is figyelemmel kísért a Magyar Nemzeti Bank által 2014-ben indított több programot, amelyek nem kötődtek a monetáris politikához, és amelyek felfoghatóak úgy is, hogy potenciálisan ellentétben állnak a monetáris finanszírozás tilalmával, amennyiben úgy tekinthető, hogy az MNB állami feladatokat vállal át, vagy más módon pénzügyi előnyöket nyújt az államnak. A programok magukban foglaltak ingatlanvásárlásokat, egy pénzügyi ismereteket támogató, hat alapítványból álló hálózat révén működtetett programot, a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete korábbi alkalmazottai jegybank általi átvételének programját, valamint egy magyar műalkotások és kulturális vagyontárgyak vásárlását célzó programot. Mivel az EKB aggodalmait 2015-ben nem oszlatták el, az EKB továbbra is szoros figyelemmel fogja követni ezeket a műveleteket annak biztosítása céljából, hogy végrehajtásuk ne kerüljön ellentmondásba a monetáris finanszírozás tilalmával. A Magyar Nemzeti Banknak is biztosítania kell, hogy azokat a jegybanki forrásokat, amelyeket átruházott az alapítványai hálózatára, ne használják – közvetlenül vagy közvetve – állami finanszírozási célokra.

2015-ben a Magyar Nemzeti Bank többségi tulajdont vásárolt a Budapesti Értéktőzsdében, ami tekinthető úgy, hogy monetáris finanszírozási aggodalmakra ad alkalmat, mivel a Magyar Nemzeti Bank ténylegesen központi banki forrásokat fordított egy jellemzően állami hatáskörnek tekintett gazdaságpolitikai cél támogatására. A Magyar Nemzeti Bank monetáris politikai eszközeinek több változtatásáról is döntött önfinanszírozási programja támogatása érdekében. Tekintettel az ebből fakadó ösztönzőkre, hogy a bankok forintban denominált állampapírokat vásároljanak, a változtatások némelyike együtt véve tekinthető a

² Lásd: a Fővárosi Törvényszék 70.P.21.691/2015/6. számú ítéletét.

³ Lásd: a Fővárosi Ítéletábrla 8.Pf.21.092/2015/4. számú másodfokú ítéletét.

⁴ Elérhető: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/annrep/ar2015hu.pdf?06ce06fa710f34b31767dced5e9d4949>

Szerződés 124. cikke szerinti kiváltságos hozzáférés tilalma megkerülésének eszközeként. Az EKB felkéri a Magyar Nemzeti Bankot e műveletek gondos felülvizsgálatára a monetáris finanszírozás és a kiváltságos hozzáférés tilalmával való bármely ellentmondás elkerülése céljából.”

Tény ugyanakkor az is, hogy a Nemzetgazdasági Minisztérium korábban nem tett észrevételt, és nem jelzett kockázatot azzal kapcsolatban, hogy az MNB a Pallas Athéné alapítványokon keresztül finanszírozza Magyarországot, így a Költségvetési bizottság sem rendelkezik pontos információkkal a törvénysértő gyakorlat lehetséges következményeiről, így az esetlegesen kiszabható bírság nagyságáról, az államháztartási hiányszám esetleges módosulásáról, illetve a maastrichti konvergencia-kritériumok teljesítésével kapcsolatos kötelezettségek esetleges megsértéséről. Mindezek alapján szükségesnek tartom az Miniszter Úr megnyugtató válaszát azzal kapcsolatban, hogy

1. az Nemzetgazdasági Minisztérium a korábbi költségvetési törvényjavaslatainak előkészítése, illetve végrehajtása során – akár az Államadósság Kezelő Központ Zrt-n, akár az MNB-ben az államot megillető tulajdonosi jogok gyakorlójaként – rendelkezett-e pontos információkkal az MNB által alapított Pallas Athéné alapítványok állampapír-vásárlásain keresztül történő, 2014 óta tartó, a GDP 0,7-0,8%-át elérő mértékű monetáris finanszírozásról, illetve
2. mit kíván tenni most, hogy a Pallas Athéné alapítványok nyilvánosságra hozták a monetáris finanszírozás keretében vásárolt állampapírok pontos értékét;
3. mennyiben változhat a GDP-arányos államháztartási hiányszám a monetáris finanszírozás szabályainak megsértése miatt.

Ugyancsak szükségesnek tartom Miniszter Úr megnyugtató válaszát és véleményét az Eximbank Zrt. államháztartási körbe sorolása és az államadósság alakulására gyakorolt lehetséges hatása kapcsán kialakult szakmai vita kérdésében.

Kérem, hogy válaszaival segítse elő törvényalkotó munkánkat és május 9-ig – a költségvetési törvényjavaslat általános vitájának megkezdése előtt – szíveskedjen tájékoztatást adni a fent nevezett kérdések tekintetében.

Budapest, 2016. április 26.

Segítségét előre is megköszönve, és munkájához további sikereket kívánva, tisztelettel:

Burány Sándor
elnök

